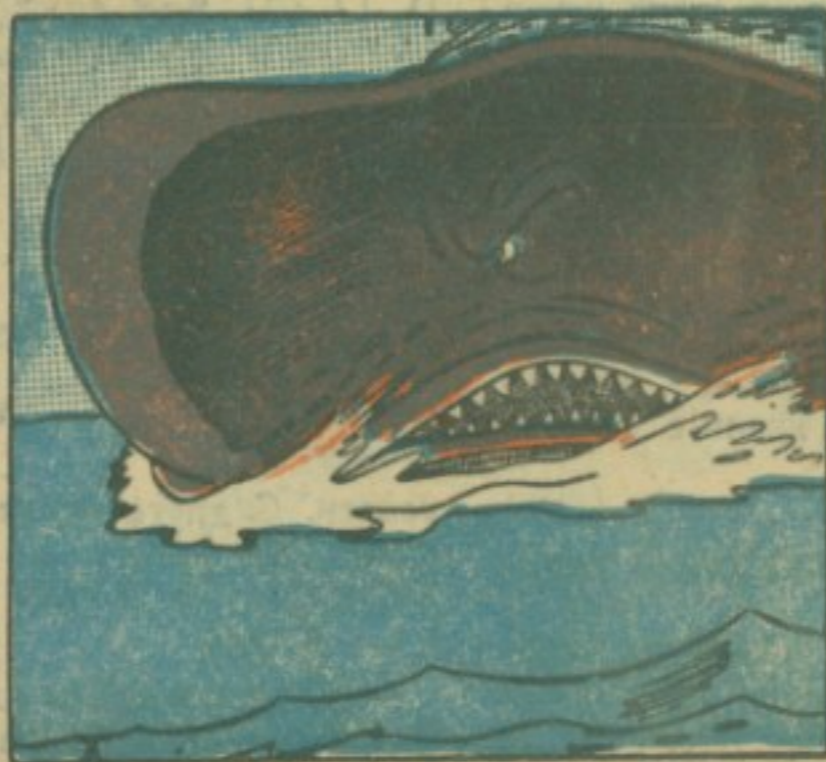

МИКИ и Водениград

17

БРАВО, МИКО! ПРОМАШИЛИ СУ ТЕ!

ТАКО, МИКО! ПОКАЗАЋЕМО МИ ФИМА!

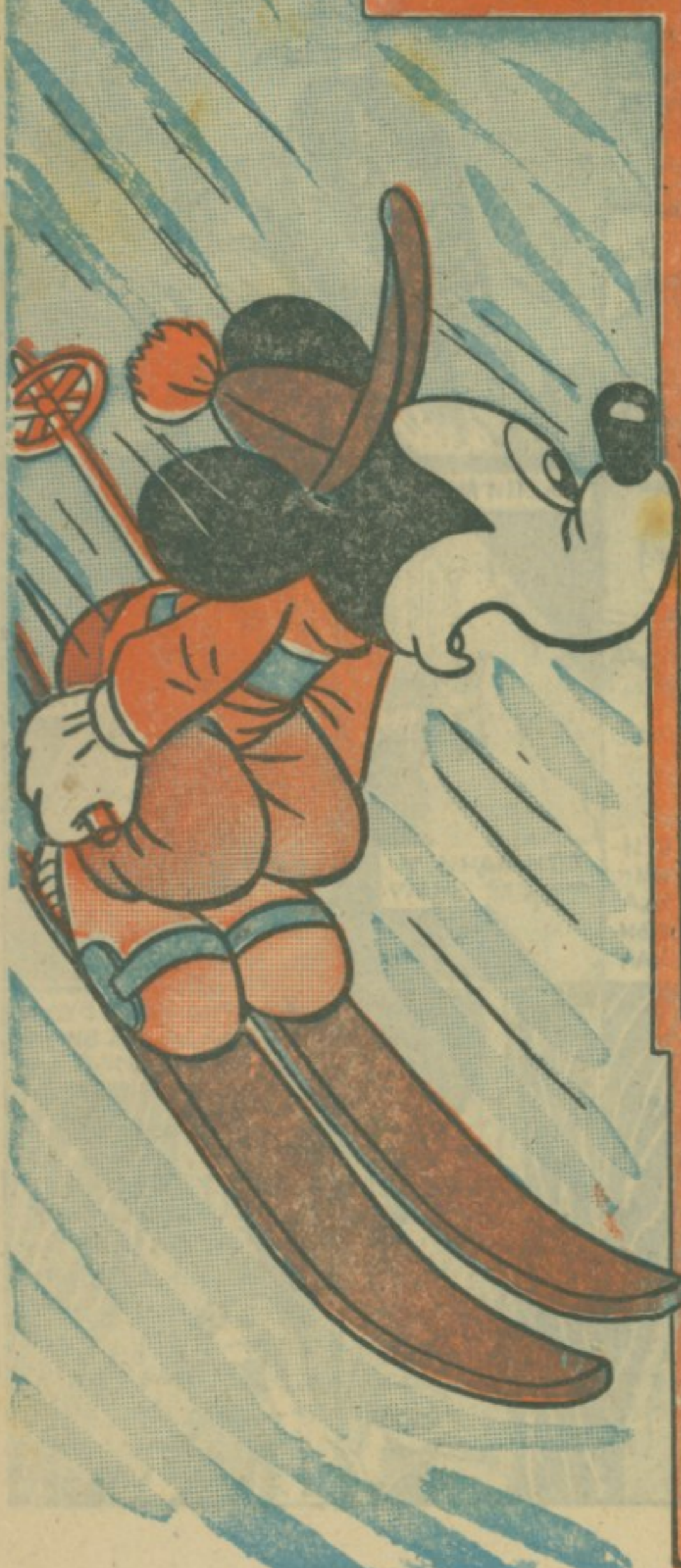
ГЛУСАРИ! МОЈ ПРИЗАТЕЉ МИКА СПРЕМАН ЈЕ ДА НАЈЕ ДНУ МОЈУ РЕЧ ПРЕГРИЗЕ ПОДМОРНИЦУ НАДВОЈЕ!

А САД ВАЦИТЕ ОРУЖЈЕ У МОРЕ!

ПУНОМ БРЗИНОМ НАПРЕД! МИКО ТИ ПЛОВИ ТИХ УЗ КРМУ!

А ВИ СТЕ, МОМЦИ, ХТЕЛИ ДА СЕ ИГРАТЕ ГУСАРА? ПА, ВИДЕЋЕМО КО ЈЕ ЈАМИ!

НИШТА НЕ ПОКУШАВАЈТЕ! ЈЕР, МОЈ ПРИЗАТЕЉ МИКА ПРАТИЋЕ НАС СВЕ ДО НАЈБЛИЖЕ ЛУКЕ!

АЛИ... МИКА ЈЕ НАЈЕДНОМ ИЗГУБИО ОВАКО ИНТЕРЕСО-ВАЊЕ ЗА ПОДМОРНИЦУ...

ДА ДА... САД СТЕ У ШАХУ! ВАДАМ СЕ ДА ЋЕ ВАМ ОВО БИТИ ДОБРА ПОУКА!

МИР, МОМЦИ! СЕТИТЕ СЕ ДА ЈЕ МОЈ ПРИЗАТЕЉ СПРЕМАН ДА ПРЕГРИЗЕ БРОД НА ДВОЈЕ!

МИКО! УПОМОГ! ГДЕ СИ?

— Да, само су те две сироте и безопасне особе вишеструко прекршиле закон, дете моје.

— Тата, не можеш с њима поступати као са обичним преступницима. — узнемирен гласом повика девојка.

— А како друкчије?

— Тај човек није Флорињанин. Он је с неке планете која се зове Земља. Њему је одузето памћење. Он није одговоран за оно што је учинио.

— Тиме ће се позабавити служба сигурности, мила моја. Треба њој то да препустиш.

— Не, то је од искувише великог значаја да би се могло препустити људима из службе сигурности. Они то неће моћи разумети. То нико не може. Сем мене.

— Сем тебе, Мија? — благо је запитала отац и помидова само једним прстом ковржу која јој је била пала на чело.

— Да! Нико сем мене! — одлучно одговори Самија. — Сваки други мислиће да је он луд, а ја сам сигурна да није. Он каже да нека опасност прети Флорини и читавој галаксији. Он је анализатор свемира, а ти знаш да се такви разумеју у космологију.

— Откуд знаш да је он анализатор свемира?

— Рекао ми је.

— А у чему се састоји та опасност?

— Он то не зна. Њему је одузето памћење. Зар не умишљаш да је баш то најбољи доказ да је тачно оно што каже? Он је знао сувише, а некемо је шло у рачун да се то не дозна. Да је његова теорија била погрешна, зар би било потребе да му се одузима памћење?

— Зашто га у том случају нису убили? — запитала Фајф и одмах зажали због тог питања. Није имало никаквог смисла секирати је.

Самија је размишљала неко време, а онда рече:

— Ако би ти наредно служби сигурности да ми дозволе да с њим разговарам, ја бих то дознала. Он има поверења у мене. Знам да има. Ја бих из њега извукла много више него што ће учинити људи из службе сигурности. Реци им да ми дозволе, тата. Молим те. То је веома важно.

Фајф благо стисну њене згрчене песнице и насмеши јој се.

— Не још, Мија. Кроз неколико часова имаћемо у рукама и трећу особу. После тога, можда.

— Трећу особу? Флорињанина који је починио сва она убиства?

БОРБА ЗА ФЛОРИНУ ПЛАНЕТУ ОСУЂЕНУ НА ПРОПАСТ

(41)

Роман од И. АСИМОВА

— Да, Брод који га доноси на Сарк пристаје, отприлике, кроз један час.

— И ти дотле нећеш ништа учинити о тој девојци и анализатору свемира?

— Нећу.

— Добро. Ја ћу сачекати тај брод, — рече она устајући.

— Куда?

— На узлетиште, оче. Има пуно ствари о којима треба да питам тог Флорињанина. Показаћу ти да твоја ћерка може да буде добар детектив. — додаде она смејући се.

— Више бих волео да то не чиниш, — рече он, не одговарајући јој на осмех.

— Зашто не?

— Веома је важно да његов долазак прође што неприметније. Твоја појава на узлетишту била би веома упадљива.

— Па шта онда?

— Не могу да ти објашњавам државничке послове.

— Државнички послови! Пуф! — Она се наже према њему, уснама му лако додирну чело и одлепша.

Сад је беспомоћно седела у својим колима, док је високо изнад ње једна тачка на небу постајала све већа. Она притисну дугме на прегратку поред управљача, који се одмах отвори. Извадивши из њега доглед, који јој је обично служио за праћење ваздушних утакмица, принесе га очима и далека тамна тачка претвори се у минијатурну брод. Бар ће моћи да осмотри људе који буду приспели тим бродом, оцениће изглед заробљеника, некако ће уредити да с њим за касније закаже разговор.

Сарк коме су се приближавали, испуњавао је сад читав екран.

— Узлетиште неће бити нарочито чувано, — рече Генро изговарајући речи с дугим паузама, што је показивало да му је највећи део пажње заузет контролним палицама. — То је учињено на мој предлог. Рекао сам да би свака изванредна мера приликом нашег доласка могла да ода Трантору да се ту нешто догађа. Рекао сам им да успех мог подухвата зависи од

тога да Трантор о њему ништа не дозна.

— А какве то важности има? — одврати Теренс слежући раменима.

— За вас је то од огромне важности. Атерираћу на писти која лежи најближе источној капији узлетишта. Ви ћете из брода изићи на помоћни излаз, који се налази у задњем делу, и то истог тренутка кад се спустимо. Препуштам вама да се даље сами снабете ако искрсне каква негода. С обзиром на скорашње догађаје, с пуно разлога верујем да ћете у томе

успети. С друге стране капије налазиће се кола која чекају да би вас пребацила у амбасаду. То је све.

— А ви?

— Није потребно да се бринете о мени. Кад буду открили да сте нестали, можда ће ме стрељати као издајника. Али, ако ме нађу беспомоћног и у таквом физичком стању које би сведочило да нисам био у могућности да вас задржим, можда ће ме само сменили с положаја, као будалу. Ово друго је привлачније и зато ћу

вас замолити да пре но што одете употребите неуронски бич.

— Знате ли шта се све може учинити неуронским бичем? — запитала Теренс.

— Веома добро.

— А како знате да вас нећу и убити? Ја сам вишеструки убица, то вам је познато.

— Ја сам свестан тога. Али, тиме што бисте мене убили не бисте ништа себи помогли. Само бисте изгубили време. А ја сам узимао на себе и веће ризике.

Сарк је био све ближи. Могла су се већ распознати и поједина насеља на њему.

— Надам се, — продужи Генро — да се не заносите мишљу да предузмете нешто на своју руку. Сарк није место за то. Или Трантор или племенити! Запамти! Ако вас Трантор не буде имао у року од једног часа, будите сигурни да ће вас племенити имати у својим рукама пре но што се данашњи дан заврши. Ја не могу да вам гарантујем шта ће Трантор учинити с вама, али могу да гарантујем шта би племенити учинили.

Теренс је и сам био у саркињанској служби и добро је знао шта би Сарк учинио са човеком који је убио једног од његових поданика.

— Узмите бич, — рече Генро. — Брзо. Сваки секунд је сад важан. Врата ће се за вама аутоматски затворити. Требаће им пет минута пре но што се почну чудити због чега не отварају главна врата на броду, других пет минута да их насилно отворе и још пет минута да утврде да сте ви нестали. Значи, имате петнаест минута да напустите узлетиште и да стигнете до кола која вас очекују.

Брод је престао да подрхтава и по муклој тишини која је наступила Теренс је знао да су атерирали.

— Сад! — рече Генро, осећајући како му зној натапа униформу. Теренс, коме се у глави све окретало, подиже неуронски бич...

Корачао је у ритму с лудим откуцајима срца. Иза њега је био брод, а у њему Генро без свести. Врата су се без шума затворила за њим и он је сад ступао широком поплочаном стазом. Свуда око њега било је мноштво радника и механичара. Али, сваки од њих био је заузет својим послом и није ни подигао главу да би га погледао. Да ли га је неко приметио кад је напустио брод? Говорио је себи да није, јер би га иначе већ почели гонити.

(Наставиће се)

На међународном конгресу орнитолога одржаном у Базелу 1955 године филм који је приказао професор Хајнц Зилман из Минхена изазвао је праву сензацију. Захваљујући огромном стрпљењу и вештини, а уз помоћ инфрацрвене светлости, професор Зилман успео је да снимим прве дане живота младих детлића. То је досад био нестварљив подухват, јер ове птице праве своја гнезда у тамним дупљама дрвећа. Међу орнитолозима влада укорењено мишљење да су младунци птица, поготову детлића, вечно гладни и да инстинктивно осете кад се

У детлићевом гнезду

њихови родитељи, доносећи им храну, спусте на гнездо. Камера професора Зилмана „демантовала“ је то мишљење, јер је једном „ухватила“ следећу слику: црна жуна вратила се у гнездо е

лузним кљуном хране и затекла је своје птиће како чврсто спавају. Морала је да их продвргне да би их нахранила.

Филм је приказао окупљеним зоолозима многе ствари које су они само теориски знали: како, на пример, жуње и детлићи изводе праве акробације својим изванредно дугим језицима да би дошли до мрављих јаја која се налазе дубоко испод коре дрвета. Још многе појединости из живота детлића ухватила је камера професора Зилмана: начин на који он дуби своје гнездо и избацује из њега иверје да би га ветар разнео, као и разне „уљезе“ који у отсуству детлића заузму његово скривено и удобно гнездо

ЦРНА ЖУНА КЛУЦА

ПРОШИРУЈЕ УЛАЗУ ДУПЛАУ С ГНЕЗДОМ

ЗЕЛЕНА ЖУНА ИЗВАДЧИ СВОЈИМ ИЗДУЖЕНИМ ЈЕЗИКОМ МРАВЉА ЈАЈА

ВЕЛИКИ ШАРЕНИ ДЕТЛИЋ СПРЕМА СЕ ДА РАЗБИЈЕ ОРАХ

ИЗБАЦИВАЊЕ ИВЕРЈА ИЗ ГНЕЗДА

БРЂЕЗ ЗАУЗИМА СТАРО ЖУНИНО ГНЕЗДО И БЛАТОМ СМАЊУЈЕ УЛАЗ

ЧАВКА

ЧВОРАК

ДИВЉИ ГОЛУБ

СЛЕПИ МИШ

ПУХ

ОТИМАЧИ У ЗИМУ

ЗЕЛЕНА ЖУНА УЛАЗИ У ГНЕЗДО С РЕПОМ НАПРЕД

ЦРНА ЖУНА УЛАЗИ У ГНЕЗДО С ГЛАВОМ НАПРЕД

ЦРНА ЖУНА ХРАНИ МЛАДЕ

ЦРНА ЖУНА БУДИ МЛАДЕ ДА БИ ИХ НАХРАНИЛА

РАДИОРЕПОРТАЖЕ О КОЈИМА СЕ МАЛО ЗНА

Захваљујући савременим радио-везама, све што се догађа у једном крају света зна се истог тренутка у свим осталим крајевима.

Најлепши пример изванредног рада савремене службе радио-веза одиграо се за време последњег рата, 1942 године у Лондону. Одељење за прислушкивање уловило је на кратким таласима необичне немачке поруке. Од тог тренутка радиотелеграфисти су се претворили у уво, осећајући да је у питању нешто важно. Убрзо им је постало јасно да су то ратна наређења, упућена тенковима на самом бојном пољу. „Сигурно су то неки маневри“, помислили су британски техничари. Али, и даље су будно пратили сваку реч. Наједном, просто им се дигла коса на глави. Установили су да се наређења издају немачким тенковима који су у том тренутку нападали руске положаје код Бјалостока!

Британски техничари нису оклевали ни тренутка. Позвали су руски главни штаб и известили га о ономе што су чули. У штабу су били такође изненађени. Они су баш тог тренутка били добили извештај с фронта о немачком нападу, али ниједан руски радиотехничар није могао на таласима које су назначили Енглези да чује било шта. Енглези су одговорили: — Не мари. Ми ћемо вам преносити немачка наређења. За све време ове вишедневне крваве битке енглески радиотехничари хватали су поруке упућене немачким тенковима и слали их руским официрима у првим борбеним редовима.

Служба француске радиодифузије сматра се данас за једну од најбољих на свету. Њен центар налази се у Лимуру, где дванаест радиотехничара даноноћно слушају све што се емитује у свету, од разговора радиоаматера до званичних емисија. Француска служба се нарочито истиче успешним радиорепортажама из подморница које се налазе више десетина метара под водом, из локомотива у покрету, тркачких аутомобила док јуре брзином од 300 километара на час, млазних авиона у лету или из најдубљих подземних пећина.

Једног дана, почетком 1946 године, један официр је искочио падобраном изнад аеродрома Бурже, са висине од 1.500 метара, у намери да саопштава своје утиске док буде слободно падао. Микрофон се налазио у масци за кисеоник.

— Све иде добро. Падам пуном брзином, — чуо се глас падобранца.

Мада је понирао вртоглавом брзином, његов глас се јасно чуо. Ево га на 1.200, на 1.000, 800, 400 метара...

У том тренутку узвикнуо је нешто повишеним гласом: — Отварам падобран!

Секунд-два доцније, узбуђени слушаоци чули су туп ударац, затим јавк, а онда се све утишало.

Убрзо потом стали су да зврпе телефони на аеродрому. Слушаоци су, стегнута грла, тражили обавештење о несрећи. Одговор их је управо запрепастио: падобранец је жив! Приликом отварања падобрана, ужад су се била уплела у емисиони апарат и ударила га посред лица. Човек је добио повреду изнад десног ока и лак потрес мозга. Кад се спустио на земљу, био је без свести. Сад је ван опасности.

Сложеније су такозване радиорепортаже дуплекс, кад мора постојати двојна веза. Француска радио-служба хтела је једном да честита рођендан чувеном лекару др Швајцеру, који се на челу једне експедиције налазио у Африци. Техничари су желели да пренесу лекару атмосферу из његовог родног села. Да би извели ову сложу операцију, они су, по највећој жељи, морали да изнесу преко 500 килограма материјала на оближње брдо и да поставе телескопску антену на врх црвеног торња. После тога, требало је чекати више од дванаест сати да се добије веза са Швајцером, негде у срцу афричких дунгли.

Најзад, као најуспелија радиорепортажа ове врсте сматра се она која је, 1951 године, пренишена с млазног авиона „Метеор“. Авион није смео ниједног тренутка бити даље од 400 километара од места пријема. Емисија је примана на једном споредном релејном авиону.

Необичне поштанске поштомике

Све до пре неколико година, у Енглеској је човек могао сама себе да пошаље као пакет на одређено место. Требало је само да оде на пошту и куп прописану количину марака, па да га отпреме по свим поштанским правилима у које год хоће место на територији Велике Британије. Ако би се тај човек побринуо још и за допуску поштарину, онда је разносач морао да га отпрати све до кућног прага у месту примаоца „пакета“ и да двпут зазвони на улазним вратима. Последњи човек за кога се зна да је овако отпремио самог себе искористио је поштанску службу да би надмудрио своје другове — војнике. То се догодило 1940 године приликом евакуације једног војног одреда са острва Гернзи, у Ламаншу. Дошаши на обалу, овај човек је видео да су већ заузета сва места у чапцу. Војничке објаве су гласиле да ти војници имају приоритет над свим осталим путницима. Али, овај довитљиви војник знао је да пошта има приоритет и над војском. Због тога је отрчао на пошту, купио потребну количину марака и пошта је морала да га смести у чамац, на штету једног другог војника.

WALT DISNEY'S

ВЕЛИКА ПОТЕРА ЗА ЛОКОМОТИВОМ

У ТРЕНУТКУ КАД ЈЕ ИЗГЛЕДАЛО ДА ЋЕ ПРЕВАРА БИТИ ОТКРИВЕНА, ПРУГА ЈЕ ПОСТАЛА СЛОБОДНА...

КИНГСТОН

ДА ЋУ ОТВОРИТИ СКРЕТНИЦУ, А ТИ КРЕНИ ЛОКОМОТИВУ!

САД МОЖЕТЕ ДА НАС ПРОПУСТИТЕ!

СВЕ МИ СЕ ЧИНИ ДА НЕКУ!

СТАРИ НАМ ПРАВИ НЕПРИЛИКЕ!

ЗАР ЋЕ ЕНДРЈУС ДОЗВОЛИТИ ДА НАС ОВАЈ СТАРАЦ ОМЕТЕ?

АКО СТЕ ОНО ШТО ТВРАТЕ, МИ ЋЕМО ОД НАДЛЕЖНИХ ДОБИТИ ОБАВЕШТЕЊЕ! ДОК ОНО НЕ СТИРНЕ, ЈА НЕ ОТВАРАМ СКРЕТНИЦУ!

У РЕДУ! ОТВОРИТИ ЈЕ САКА!

ЗДРАВО, СТАРИ! МИСЛИТЕ ЛИ ДА ЈЕ ЦЕЛА ПРУГА ВАША?

ЕУЛЕР НАСТАВЉА ГОЊЕЊЕ НА СТАРОЈ ЛОКОМОТИВИ...

ОВАЈ СТАРИ ЛОНАЦ НЕ МОЖЕ СЕ МЕРИТИ С ГЕНЕРАЛОМ!

ДОВЕЗИ ТИ НАС ДО КИНГСТОНА, ХИЛИ, А ТАМО ЋЕМО ВЕР ДОБИТИ БОЉУ И БРЖУ ЛОКОМОТИВУ!

НАСТАВЉА СЕ

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

ЧИНОВНИЦИ У СТАРОЈ ГРЧКОЈ

Ниједан грађанин у старој Грчкој није могао исту грађанску службу да врши два пута. Али, од тога су постојали и изузеци. Тако је један грађанин могао да буде два пута члан већа (ареопага), али не узастопно. Виши официр могло се бити и више пута, али не узастопно.

Ареопаг — највиша управна власт

Веће или ареопаг било је највиша управна власт, најстарији и најугледнији високи суд у Атини. Седиште већа било је на брежуљку Ареопагу, западно од Акрополе, у Атини, па је по њему и добило име. Оно је, поред осталог, могло да кажњава и глоби грађане и чиновнике, постављало је и надгледало ниже чиновнике, а у својим рукама држало је и државне финансије.

Како су бирали чиновници?

Чиновници од којих се захтевало нарочито политичко или војничко искуство, као што је случај с финансиским стручњацима и вишим официрима, бирали су у народној

ске и судове, па се једном руком извлачила хартија са именом кандидата, а другом зрно боба. Ако је извучено бело зрно онда је кандидат изабран, а ако је црно, онда је пропао. Избор је обављан у

Тезејевом храму, а вршили су га тесмотети (законодавци).

Најпре испит...

Пре него што би ступио у чиновничку службу, грађанин је морао да положи испит пред судијама. Само су архонти, највиши судски чиновници у Атини, полагали испит пред већем и судом, а нови чланови ареопага пред старим члановима. Чиновник је на испиту морао, поред осталог, да помоћу сведока доказује да је прави грађанин, да је испунио све грађанске дужности, да је непорочан итд.

За неке чиновничке службе тражила су се и друга својства. Атински грађанин који је желео да буде архонт морао је да докаже да су му дедови, по оцу и мајци, били прави грађани. Ко је желео да буде стратег, заповедник фила (племена), морао је да докаже да је ожењен и да има носед у Атини.

Чиновници су, пре ступања у службу, морали да се ажурирају. У службу су ступали у одређено време: обични чиновници 1 јула, финансиски

Како су грађани штитени од самовоље чиновника?

Сваки чиновник имао је право у свом подручју да оглоби грађанина до одређене висине или да га предложи да буде кажњен ако је тај грађанин учинио кривично дело. Чиновник који је предложио грађанина суду претседавао је судском већу. За време службе чиновници нису ишли у војску, а док су радили носили су на глави венца од мирте.

Да би грађани били заштићени од самовоље чиновника, у скупштини је у одређено време увек постављано питање да ли се државни послови врше како треба. За кога би се чиновника утврдило да не ради послове савесно, он је бивао суспендован с положаја и извођен пред суд. Поред тога, сваки чиновник по завршетку службе морао је да положи рачун о свом раду логистима (чланови одбора врховне рачунске власти у старој Атини). Логисти су цео предмет износили пред суд. Жалбе против чиновника примали су службеници звани еутини. Док се не би утврдило да је рад чиновника био исправан, он није смео ништа од свој име ка никоме дати, није могао из земље отићи, а ни одликовање примити.

стручњаци крајем јула, а већници 14 јуна.

„ВУНДЕРКИНДИ“ и њихове сцабине

ром малог Пешита. Једва се уздржала да не врисне од страха. Дете је изводило најтеже пасаже нешто успорено, али тачно. Већ после неколико месеци дете је почело само да компонује и прославило се широм света. Но, звезда малог Пешита угасила се исто тако брзо као што је блеснула.

Велик број генијалне деце био је слабог здравља, па их је смрт покосила пре но што су стигла да развију своје чудесне способности. Једно од њих био је и Хајрих Хајнекен. Он се родио 6 фебруара 1721 у Либеку. Већ децембра исте године, кад му је било свега десет месеци, он је знао како се зову сви предмети из његове околине. Пре но што је напунио две године, мали Хајрих почео је да учи латински и француски. Изгледала је оволики духовни напор био кобан за ионако слабакчи

организам и чудо од детета умрло је у петог години.

Француз Филип Баратје, који је рођен исте године кад и несрећни Хајнекен, почео је такође да учи стране језике у својој другој години. Већ у дванаестој говорио је пет европских и неколико источњачких језика, био је одличан математичар, написао је своју прву књигу и познавао је готово целокупну филозофију т.та доба. У четрнаестој години постао је професор, а умро је кад је имао деветнаест година.

Маргарета Тауш из Либека живела је само једанаест година. Она је знала неколико језика и вожала је за једног од најбољих познавалаца природних наука у Немачкој. Годину и по пре своје смрти, одржала је у Либеку предавања пред једним импозантним научним скупом. Али, девојчи-

ца је била тако слаба и нежна да није могла преболети прву тежу болест.

Савремена „чуда“

И данас има изузетно обларене деце, за коју тек треба да се види хоће ли се развити у заиста велике умове, или ће се њихов таленат изненадно угасити, као код толиких њихових претходника. Случај мале Францускиње Мину Друе предмет је жучних расправа у научним круговима. Но, није она једина. У САД је, 1950 године, једанаестогодишњи Боб Гордон стекао титулу доктора хемије. У својој петог години мали Боб је боље познавао космографију него многи астрономи. Он је напамет знао латинска имена 180 разних сазвежђа и тачно је знао њихове путање. Кад је у шестој години написао једно дело о атомима, његова мајка, обузета страхом, позвала је лекаре. Али, они су утврдили да је дете сасвим нормално. Боб је тада добио малу научну лабораторију, у којој је могао до миле воље да експериментира. Већ идуће године примили су га на универзитет, где је дипломирао баш на свој

десети рођендан. Дечак је од ране зоре окружен књигама а после подне ради у лабораторији. Вече посвећује игри. Тада у њему нико не би познао озбиљног научника. Јурећи улицама заједно са својим вршњацима, играјући се Индијанаца или допова и жандара, он потпуно заборавља на научне проблеме којима се преко дана бавио и опет постаје оно што уствари јесте — весело и безбрижно дете.

И мала Јапанка Мишико Хирата претставља једно од тих савремених „чуда од детета“. Она је била прави виртуоз на клавиру већ у осмој години. Отац девојчице, који је био директор једне музичке школе, открио је њен изванредан дар кад је имала четири године. Направио је нарочите уређаје које је долао клавиру, како би мала Мишико могла да додирнује педале својим ножицама. Већ као шестогодишња девојчица, Мишико је свирала на јавном концерту, а отада њено извођење музичких дела често преносе разне јапанске радио-станице. Мишико има данас десет година и сматра се за једну од најбољих пијанисткиња Јапана.

Деца која од малена показују неке изузетне способности прилично су ретка, али су још ређа она која тај свој чудесан дар наставе да развијају и доцније. Рачуна се да од те ионако малобројне деце, познате под немачким изразом „вундеркинд“, једва свако десето, касније у животу, оправда наде које су у њега у детињству полагане.

„Звезде“ које су заблистале Бетовен је написао своју прву сонату кад је имао десет година, а Керубини своју прву мису са тек навршених дванаест. Шопен је у деветнаестој већ био прослављени пијаниста. Хендл је почео да пише прве композиције у осмој години, а Росини је као дванаестогодишњи дечак постигао велик успех са својим првим музичким делом — једном опером.

Моцарт је најпознатије „чудо од детета“. У седмој години он је свирао пред публиком у Бечу, Салцбургу, Паризу, Лондону и Венецији, а у осмој објавио је своја прва дела, клавирске сонате. Као десетогодишњак написао је две кратке опере, од којих се „Бастијен и Бастијена“ још и данас изводи, а у тринаестој години постао је шеф оркестра на салцбуршком двору. Али, није само у области музике било генијалне деце која су се касније прославила. Чувени математичари Еулер и Лагранж били су надалеко познати још као деца, а Ампер је већ у дванаестој години одлично познавао диференцијални рачун. Паскал је геометрију научно потпуно сам, кријући то од родитеља и другова, и у седмнаестој години написао научну студију о деловима криве.

СУЗБИЈАЊЕ БУКЕ

Кад се чекићем удари по комаду лима који слободно виси, долази до треперења ваздуха, које наше уши чују као јачи или слабији звук. И авиони, аутомобили, локомотиве и вагони направљени су од лима, који се при кретању ових возила слично понаша и пушта разне звукове. Аутомобил који се креће брзином од 60 километара на сат прави буку од 90 до 95 фона. Ради поређења, треба навести да шапутање има јачину од 10 фона, обичан говор у соби — 50 фона, док се на 130 фона већ осећају болови у ушима.

Сада је пронађен начин да се избегне бука коју ствара треперење лима на разним возилима. Ако се лим превуче нарочитим пластичним материјима, он ће приликом удараца чекићем одзвањати тупо, као да је картон. Ако се и доњи део шина превуче истом материјом, и железнице ће правити далеко мање буке него сада.

БОЈИТЕ ЛИ СЕ Змија?

Ако бисмо насумице одабрали 100.000 особа и запитали их: „Бојите ли се змија?“ — сматрам да би најмање њих 99.000 одговорило „да“, а то са изразом гнушања, а свакако и страха.

До пре 45 година и ја сам тако говорио, али онда више не. Ево како се догодило тај преокрет.

Имао сам 22 године кад ми је понуђена служба у једној школи у Висконсину. Да сам знала да мочвара коју натапа обилжња река претставља прави рај за свакојаке змије, сигурно бих понуду одбила. Сте новити бржуљци који опкољавају овај предео, били су такође препуни змија, нарочито змечарки, које су се ту излежавале на сунцу. Уопште, цела област обилвала је змијама.

У школи је постојао обичај да се настава, чим је лепо време, изводи у природи. Наставници и ђаци шетали би по околним брдима или би ишли покрај реке, посматрали птице и сакупљали биљке, учећи се притом да их што боље разликују.

Колико сам волела такве шетње, толико сам их се и бојала, јер се често догађало да изненадни гужу како се склупчана сунча, или да је угледала како палача језиком у пуко-тини кавке стене. Живела сам у сталном страху, услед чега ме је глава често бодела, а добијала сам и праве нервне кризе.

Што је најнепријатније, у својој околини нисам наилазила на разумевање. Моји ђаци, који су се од малена били навикли на ове гмизавце, доносили су у школу све врсте змија, изузев змечарке, коју су или заобилазили, или су је вешто убјавили. А кад су сазнали за мој страх, није било дана да ми не донесу бар једну.

Једно после подне, моја колегиница Ана Пери и ја решиле смо да се прошетамо до оближње варошице. Дан је био топао и сунчан. И баш кад смо се налазиле на мосту изнад реке, угледале смо како нам долазе усусрет два деча-

ка, носећи овећу покривену корпу из које су, између осталих, провиривале одвратне змијске главе и танки репови. У слободној руци дечаци су држали по неколико мањих, али ништа мање немрихних гмизаваца.

Чим су нас угледали, дечаци су радосно узвикнули и потрчали к нама. Ја сам се укочила од страха. Срце ми је ударало као да ће да искочи и осећај ужасне немоћи прелио се мојим бићем.

У том тренутку чула сам како ми колегиница говори мирним али оштрим тоном: — Ако покажеш и најмањи страх, наше пријатељство је заувек раскинуто! Понашај се тачно као ја! Нема никаквог разлога да се бојиш!

Прилазећи дечацима који су радосно вукали свој одвратни терет, она им се обратила речима: — Ала је то дивна колекција змија! Куда их носите? Дечаци су очигледно били разочарани, јер је њихова нада да ће нас уплашити наједном почела да нишчева.

— Зар их се не бојите? — запитао је старији.

Ана се насмејала.

— Зар да се бојим змија? Због чега? Цео сам живот провела студирајући их. На пример, ова овде... Сигурна сам да знам о њеном животу сто пута више од вас двојице. Једанпут сам наишла на таквог мужјака и женку, а између њих се сунчало равно 75 младих. Знате ли да змије не носе јаја?

Ја сам тада осетила да су ме колена потпуно изневерила. Ана је мирно узела из дечакове руке једно дугачко чудовиште, које јој се одмах обавило око руке. Мислила сам да ћу вриснути.

Дечак је скинуо са Аниног лица свој зачуђен поглед и управно га на мене: — Ви сте та која се боји змија, зар не?

Ана је одговорила уместо мене. — Зар она? Којешта!

Окренула се мени и ја сам испод њених избраних обрва прочитала срџбу и чврсту одлуку да ми наметне своју вољу.

Придржи за тренутак ову змију. — наредила ми је. — Хоћу да им испричам нешто о црним змијама.

Наједном, осетила сам неку чудну снагу и чврстину за коју нисам знала да лежи у мени. Нису прошле ни две секунде а ја сам између палца и кажипрста стезала главу баш оне змије коју је моја другарица одмотала са своје руке. Док сам је држала, животиња је „прошетала“ свој витки труп кроз ваздух, а потом се лагано обмотала око моје руке. Као неким чудом, чим сам осетила змију на својој кожи из мене је ишчекао сваки страх. Срце више није узбуђено ударало, колена ми се нису тресла, па мени сама змија више није била одвратна. Сад ми се чинила као свака друга животиња. На њу сам се чак сажалила, јер је у мојој руци била као заробљеник чији је живот у неизвесности. Њено чисто, дуго и елегантно тело, обмотано око моје руке, није код мене више изазивало гнушање, као што се то годинама догађало. Змија не беше ни хладна, ни љубавна, ни страшна.

Видевши како се хладнокрвно понашам, Ана је, при-

чајући деци о црним змијама, пала у право олушевање, али сам само ја знала чиме је оно проузроковано.

Пошто су саслушали причу, деца су изјавила да морају да пожуру, јер их чека један циркуски артиста који на ваџарима показује змије. Он ће им за ловину добро платити. Са жаљењем сам вратила змију малишани и обојицу отпратила погледом.

При повратку кући осећала сам се јака и слободна као никад дотле. Раамниљајући одакле ми толика храброст, закључила сам да је мој понос овде одиграо пресудну улогу, јер ми није дозволио да испаднем смешна пред децом. Схватила сам да сваки човек располаже храброшћу које није свестан, а коју само погодан стицај прилика може да изнесе на видело.

Овај истинити доживљај који је испричала Мери Елен Чез, професор једног америчког универзитета, показује да се у сваком човеку крије снага које он често није свестан.

На нашим средњовековним надгробним споменицима, нарочито босанским, поред натписа, има врло лепих орнамената и рељефа с многобројним ликовима. Ти вајарски радови данас непоанатих мајстора често приказују prizоре из народног и властелинског живота, поједине обичаје и игре и ратничке догађаје. Тако је, например, неки мајстор клесар приказао момке и девојке како играју коло, ухвативши се за руке, у дугом низу којим је опточен цео споменик. На једном херцеговачком надгробном камени приказана је витешка игра: један према другом стоје два коњаника с коњима, између њих два пажа, а свуда наоколу посматрају их многобројни гледаоци. Прилично је велики број надгробних споменика с prizорима из лова: лов на медведе, на вепрове и лов са соколовима.

Средњовековне листине и повеље, наши средњовековни писци, странци који су извесно време провели у нашим земљама — пружају нам доста података о томе како се код нас проводило време кад није било рата, чиме се забављало наш свет и шта је сматрало својом најмилијом разонодом. Разуме се да се највише таквих података односи на живот у дворонима владара и властеле, у градовима, нарочито у Приморју, и трговима. А како се забављао народ у унутрашњости Балканског Полуострва? О томе нам више говоре народни обичаји који су се сачували из старине; поједине игре које још ни данас нису заборављене, нарочито дечје.

Веселије и живље од провансалске игре
Као и данас, тако и уназад пет и више векова најмилије-

ИГРЕ И ЗАБАВЕ у старо доба

них места: Вилино играште, Саве, помиње да су у време Девојачко играште. Нестала су многа села, а ипак се понека утрина, пропланак, па и понеки честар назива играште, што значи да је ту у близини не-

нија народна игра било је коло — хоро, како је често називана према грчком. Странци који су долазили са Запада упоређивали су коло с провансалском игром фаранолом. Не кима је наше коло било много веселије и живље од провансалске игре, али ипак чине разлику између разних врста кола. То је игра, каже се, у којој сви играју, одрасли и деца, жене и мушки, а игра се сваком приликом, на празничне дане и у слободним часовима.

У селима се коло играло на одређеним местима, на играшту. То је стара реч која се сачувала и у називима поједи-

кад постојало и насеље. Коло се играло уз песму и свирку, нарочито уз пратњу фруле. Пастири су били најбољи свирачи у фрулу. Повеље из времена цара Душана помињу пастире који са собом увек носе фрулу. Поред фруле, пастири су умели да од рога врло вешто начине инструмент за свирање. Пастирска фрула и рог, па потом бубањ, тимпан, и гусле, углавном сачињавају целокупан оркестар наше средњовековне народне музике. Српски гуслари који су свирали на дворонима владара и властеле изгледа да су били нарочито вешти и много тражени. Они се помињу 1415 године и на двору пољског краља Владислава Јагеловића.

подножју су их дочекивали ловци.

Најотменијом забавом која је достојна једино властеле, сматран је лов на разне птице — лабудове, ждралове, чапље, голубове и друге — помоћу птица ловица. Као птице ловице употребљавани су нарочито за то извезбани соколи, па потом јастребови и крагуји. Соко-ловац био је највећма цењен и сматран је симболом витешке храбрости и уметности. У народним песмама јунаци се разговарају са сокоlima као с верним старим пријатељима. Чувени су били соколи са стеновите обале Дубровачког Приморја, а најбољи одгајивачи сокола-ловаца били су становници острва Ластова.

Лов — школа за ратовање

Многе забаве и у градовима и у пастирским селима биле су веште у оружју. У то ратничко време оружје се ценило изнад свега. Пастири су, поред кичаца, имали и лукове и стреле. Гађање стрелом била је најомиљенија забава. Такмичило се ко ће погодити мету и ко ће даље добацити стрелом. Димитрије Хоматијан, архиепископ охридски, наводи почетком 13 века један трагичан догађај који се десило код града Просека (данас Демир-Капија). Пастири из околине Просека приредили су такмичење у гађању стрелом. Ту је био и пастир Драган са својим синчићем. Дечак је изненада потрачао према мети, и то баш у тренутку кад је његов отац однео стрелу. Стрела је погодила дечака и убила га. О том несрећном догађају дуго се причало у околини града Просека.

У Средњем веку лов је сматран „лепшом и племенитијом школом за ратовање“. И племићи и сељаци били су страсти ловци, само што су сељаци често били обавезани да лове за своје господаре. Шуме и поља били су пуни дивљачи. Ишло се у лов на јелене, медведе, дивље вепрове, срне, дивокозе, вукове, лисце, зечеве и на многобројну другу дивљач. Ловци су јахали на коњима, носећи копља, или су ишли пешке, с луком и стрелом, праћени увек мноштвом паса. Краљеви псари и соколари уживали су нарочите почастице. Ситнију дивљач сељаци су хватали помоћу разних замки, а птице мрежама или помоћу прута намазаног лепком, Теодосије, биограф св.

Игре — надалеко познате

За тркалиште, где су се изводиле разне витешке игре на коњима, у старом српском језику постоји израз потчиште. Тркалиште су обично била изван града, на празном простору под градским бедемима, или у граду на пространим тргу. У Приштини су сваке године у одређени дан одржаване витешке игре на коњима и оне су биле надалеко познате. У њима су учествовали и племићи из приморских градова: Дубровника, Котора, Улциња, а долазили су и странци. У време тих игара у Приштини биле су следеле мноштво света. Коњаници су долазили на тркалиште у пуној ратној опреми: с буздованом, мачем, луком и стрелом, па би онда јурили на коњу с испруженим копљем да би скинули рукавицу која је висила на једној мотки. Такве игре, већ врло рано у Средњем веку, одржаване су и у Дубровнику, само што се гађало у сребрну алку. Победно би онај који би алку три пута скинуо, а биле су три алке, обешене једна иза друге.

Наше средњовековно плем-

ство забављало се и на гозбама. По причању монаха Теодосија, краљ Стеван Првоченик је госте за својом трпезом често увеселjava музиком с бубњевима и гуслама. На дворонима владара и властеле било је домаћих и страних свирача. Постојале су и читаве свирачке дружине, нарочито на дворонима босанских краљева и велможа. Они су међусобно позавијали своје свираче. Тако су свирачи из Босне често одлазили на „турнеју“ у Србију или у које приморско место.

И Дубровник је имао своје свираче, које је плаћао држава. То су најчешће били Немци. Дубровачки песник Мауро Ветрановић помиње „трумбетаре“ и „пираре“ из Аламаније, који разумеју добро „тринкати“ вино без воде. У дубровачкој служби било је и свирача Грка, а помиње се и један српски трубач из Призрена, неки „у својој струци уметник Драган“. Свирачи су били много тражени. Они су увеселјавали не само властелу, него и народ при извесним згодама, јавним свечаностима и празницима, например у Дубровнику за време празника св. Влаха и у доба месојеђа (карневала).

У карневалским забавама, које су одржаване на јавним местима, на улицама и трговима, учествовали су и племићи и грађани. Тада су приређиване и позоришне претставе и глумци су се у прологу обраћали властели и пуку (народу). За време карневала у Дубровнику стављале су се највише животињске маске. У Дубровнику је, као празник пролећа, прослављан први мај. Тада је кроз улице пролазило са својим обележјима еснаф шпелара, весело играјући. У средини еснафа ишао је бембељ, младић сав увијен у лишће и окићен цвећем. У једној

руши држао је живу неотровну змију или блавора.

Најмилија разонода

Племићи су често приређивали велике гозбе (пирове), на које су позивани свирачи, мађионичари и глумци. Реч глумца означава човека који говори и ради нешто чему се свет смеје. Глумац значи исто што и комедија, шала, пошалица. Према томе, глумци су били шаљивчице које су племићи држали на свом двору да их забаве и разоноде. Босанска властела и у томе предњачи. Код њих се најчешће помињу „глумци“, и то читаве дружине, које они често шаљу „господи дубровачкој“ о великим празницима. Тако је и Херцег Степан (Шћепан) послао једног свог „глумца“ по имену Мрвца у Дубровник. Изгледа да су Дубровчани били врло задовољни Мрвчевим шалама, јер су га даровали једним паром одела. Иначе, наш су свет забављали и многи пеливани, мађионичари и опсењивачи, који су најчешће долазили са Истока.

Песма је ипак била најмилија и најдража разонода и на племићком двору и у сељачкој колиби. Готово сви странци који су пролазили кроз нашу земљу помињу песму као сталну пратињу наших људи. Песма се на путу и на одмористима; на гозбама, иза леђа званица, ратници певају песме о делима старих јунака. Нићифор Грегорас, византиски посланик који је 1328 године путовао у Србију, на двор краља Милутина, прича како је са својом српском пратњом пролазио ноћу кроз некаку густу шуму. Пратиоци се нису бојали у мраку, него су певали јуначка дела својих предака. Певајући су сетне мелодије арло гласно, тако да је слично одјекивало планинским косама и кланцима.

НЕСРЕЋНИ БИЗЕ

Француски композитор Жорж Бизе био је музичар према коме су критичари и публика били веома непријатни. Ако су према Гуноовом „Фаусту“ имали бар поштовања, за два Бизеова ремек-дела: „Кармен“ и „Арлезијанку“ сматрали су да су без икакве вредности. Штавише, кад је изведена у париској „Опери комик“, „Кармен“ је изазвала огорчење публике. Све до тога дана „Опера комик“ била је састајалиште отмених породица, које су доводиле синове и кћери ради упознавања и наводацисања, а на сцени су извођени само комади чедне садржине. Циганка Кармен, својим слободним

понашањем, растерала је позоришну публику ове угледне куће. Један критичар рекао је за ову оперу да „није довољно отмена“, други је написао да Бизе нема жара, итд. Ни „Арлезијанка“ није боље прошла. Критичари су се сложили да је музика „писана без укуса“. Неки су чак рекли да том делу музика уопште није потребна!

Три месеца по премијери своје опере „Кармен“, Бизе је умро. Лежећи на самртној постељи, добио је вест да ће се она извести ван Француске. Тада је са самопуздањем рекао:

„Кармен“ је отишла у иностранство. Али, једног дана она ће се ипак вратити у Француску!

ИШЧЕЗЛА БЛАГА

Многи сматрају да на свету постоје баснословна блага, достојна прича из „Хиљаду и једне ноћи“, која су закопана дубоко у земљу или скривена на сигурним местима и већ годинама чекају да их неко открије. Да је то тачно, потврђују случајеви који су се догодили у Европи током прошле године. Тако је 26 Јануара, у једном малом месту на обали Марне, у Француској, неки ѕидар открио суд од ливеног злата са 70 златника искованих за владе Наполеона III и Леополда II. На дан 11 марта, у Кану, радиони су открили 362 златника из доба Франсоа I, Луја XII, Шарла VIII и Шарла IX.

Златници су процењени на 1.500.000 франака. Свега два дана касније, 13 марта, сицилијански рибари извадили су из мора једну амфору са 160 комада златног новца искованог још у време старе Грчке.

Године 1900, у Трансвалу је завршен енглеско-бурски рат. Том приликом је капитулирао претседник Републике Трансвала, Кригер. Али, пре но што се то догодило, он је целокупно државно благо ставио у три метална сандука и послао их у Европу. Међутим, ниједан од њих није стигао на место одређења. Први сандук је отпловно једрењаком, који је потопила бура у заливу Делагоа. Други је задесила слична судбина. Трећи, у коме је било 30 милиона златних фунти и драгог камења, није ни укрпан на брод, јер су седморица људи, који су ишли као пратиоци, одлучили да међу собом поделе све што је у њему. Пре но што су то учинили, закопали су сандук у пустињи Калахари, недалеко од Крокодилске Реке. Неколико дана доцније, они су имали оружан сукоб. Четворица их је погинуло, тројица су доживели разне судбине, али своју тајну о месту где су сакрили сандук с благом ником нису поверили.

Мале приче

КИНЕСКЕ

Шта чини лекара добрим

Пјен Чух, славни кинески лекар из V века пре наше ере, рекао је једном да сматра себе трећеразредним лекаром. Они који су чули његове речи побунили су се против тога, али он је упорно остајао при својем, уверавајући их да је то сушта истина. Ево како је он то објаснио:

Мој најстарији брат у стању је да открије и излечи болест пре но што се она уопште покаже. За мене је он прво-

разредан лекар. Међутим, другима се чини као да он никад није ни лечио неког правог болесника, па због тога једва да је познат.

Мој други брат лечи људе код којих су знаци болести тек почели да се појављују. Он је истако велики вештак, али баш због тога свет мисли да он зна да лечи само мања обољења.

Ја сам од све тројице стекао највећу славу. Потражите разлог томе. Зар није то стога што не умем да откријем прве симптоме и што лечим болести тек пошто су оне постале веома озбиљне и опасне, што их лечим великим количинама лекова или изводећи веће операције?

Сан дворске будале

Линг-Кунг, који је у четвртном веку пре наше ере владао кинеском провинцијом Веи, имао је два министра која је толико волео да није обраћао пажњу чак ни на то што су они варали и њега и народ. На двору Линг-Кунга живео је и један кепец, његова дворска будала. Једног јутра кепец исприча како је сањао сан у коме је видео свог господара како стоји крај кухињског огњишта. Линг-Кунг се нашао увереан.

— Како се усуђујеш да истовремено сањаш о мени и огњишту у кухињи? — грмео је он. — Зар ти не знаш да се само сунце сме појавити у сновима о једном владару?

— Тачно, — мирно одврати кепец. — Но, то важи само онда кад владар сија исто тако сјајно као сунце и кад ништа не може да замрачи његов сјај. И ватра у кухињи светли, али њену светлост и топлоту може да закони свако ако стане испред ње.

Можда би и мој сан био дружији да између Твоје Светлости и твојих поданика нико не стоји.

Линг-Кунг је дуго размисљао о овом сну, а затим је отпустио своје але и покварене ministre.

Ко тиражи веће...

Вен-Кунг, владар покрајине Чин од 636-628 године пре наше ере, мислио је једном сво-

ју војску да покори кнежевину Веи. Један од његових доглавника стао се слатко смејати кад је чуо за ту одлуку. Кад га је Вен-Кунг запитио зашто се смеје, доглавник му је, уместо одговора, испричао ову причу:

— Једном, кад се један мој сусед враћао са својом супругом кући, угледао је неку жену која је брала чудово дишће. Жена је била толико привлачна да је он застао да с њом поразговара. Али, кад се окренуо, видео је да неки други човек љубазно разговара с његовом супругом. Ето, сад ми је баш пало на памет како је тај човек непромишљено поступио, па сам се због тога насмејао.

Вен-Кунг је схватио смисао приче, па је наредио да се његова војска одмах врати. И било је добро што је тако учинио. Јер, тек што су његове трупе приспеле, војска једне друге државе напала је његове границе.

РЕПОРТАЖИ

ЗА ЊЕГА НЕ ВАЖИ

дава крви 1924 године са четири трансфузије. Идуће године њихов број попео се већ на 38. Од 1928 до 1934 он је просечно давао крв по 55 пута, да би 1935 достигао рекорд од 98 трансфузија.

ИЗ САМОГ СТАБЛА

На имању Цозефине Кул, које се налази у близини Њујорк Ситија, на једном бресквином дрвету, директно из стабла, родиле су прошле године две брескве.

„ПРЉАВ“ ЗАВЕТ

Томас Диш, управник једне школе у Стратфорд Басу, у Енглеској, био се заветовао да неће променити рубље све док династија Стјуарта седи на британском престолу. Диш је носио исту кошуљу и рубље пуних пет

Француски владар Франсоа I (1494—1547) донео је наредбу којом се сваки фалсификатор новца имао казнити смрћу. Међутим, кад је требало да да откуп немачком цару Карлу V, који га је заробио, он је половицу траженог откупа платио — фалсификованим новцем.

РЕКОРДЕР У ДАВАЊУ КРВИ

Рајмонд Бриз, један париски носач, пролао је од 1924 до 1936 године 347 литара своје крви. Његово тело било је, како су лекари тврдили, права фабрика за производњу крви. Године 1935 Бриз је имао толико крви да је могао да пружи помоћ у 98 случајева трансфузије. Приликом сваке трансфузије њему је било извађено по 280 грама крви. Бриз је почео своју каријеру про-

година, заправо све до своје смрти.

ДУВАН-непријатељ АВИЈАТИЧАРА

Пилоти дугих линија, који, на пример, управљају путничким авионима од Средњег Истока до Северне Америке и натраг, имају веома напорну службу. У току једне седмице спавају како треба само три ноћи. Сем тога, приликом сваког летања направе „скок“ од седам часова унапред или уназад. Кад је време доручку, они вече-

требало да има очи „као мачка“. Утицај дувана на вид може да буде судбоносан не само за авијатичара, већ и за возача моторних возила.

Утврђено је да дејство никотина повећава потребу организма за кисеоником за 12 до 15 одсто. Недовољна количина кисеоника такође штетно утиче на човечји вид, нарочито на распознавање предмета у мраку и процену отстојања у дубину, а баш је тај елеменат необично важан кад авијатичар треба да слети на аеродром.

Даље испитивање, извршено над 900 авијатичара — 450 пушача и исто толико непушача — јасно је показало штетан утицај никотина и на срце. За време мировања, пулс пушача био је бржи него код непушача. Приликом умерене вежбе у ваздуху, пулс и крвни притисак пушача ненормално су су расли, а кад је вежба завршена повратак у нормално стање био је знатно спорији но код непушача.

Најзад, неколико пилота стављено је на пробу да би се видело да ли се пушачи брже замарају. Сваком авијатичару су дате по две кутије цигарета, а затим су, управљајући авионом, имали да пређу дугачак пут. Било им је речено да пуше само у одласку до одређеног места. По повратку, пилоти су изјавили да су осећали замор једино при крају прве етапе. Док су се враћали у базу, нису осећали никакав замор иако су дуго времена били у ваздуху.

Тако је цигарета проглашена авијатичарским непријатељем број један. Пилотима пушење двоструко штети: прво због здравља, а друго због смањена професионалне способности док се налазе на дужности.

рају, а доручкују кад се смиркава. Такав начин живота ставља авијатичарев организм на опасну пробу. Зато је уста новљено да сваки цивилни пилот мора трипут годишње да се подвргне детаљном лекарском прегледу.

Испитујући границу бављења у ваздуху, немачки лекари су извршили низ опита. Једна група пилота подељена је на пушаче и непушаче. Поред осталог, пушачи су добили задатак да пуше за време летања. Том приликом је утврђено да су пилоти непушачи издржали летање на већој висини од пушача, и то за 1.200 до 1.500 метара.

Испитивања су показала и то да дуван смањује способност прагносавања на таму (распознавање предмета у поmrчини) и на светлосне зраке који пролазе кроз мрак. Ово су, уствари, озбиљни недостаци за једног пилота, који би

ПАЈА ПАТАК

СПРЕМАЈЕ НЕДЕЛНОГ РУКА ТРЕБА ПОЧЕТИ РАНО!

ПРВО СТАВИТИ ПЕЧЕЊЕ У...

ИЗВИНИ!

ДОБРО... НИЈЕ СТРАШНО!

МОГУ Л' ДА ТИ ПОМОГЕМ?

НЕ, ХВАЛА!

ДА БУДА ОЛИЖЕМ СИНЦИЈУ!

ГДЕ СЕ САД ДЕЛА ОКЛАГИЈА?

МОГУ Л' ЈА?

НЕ!

ДОВРАГА!

ДАД ДА ЈА ОТВОРИМ?

ДОБРО, МОЖЕШ!

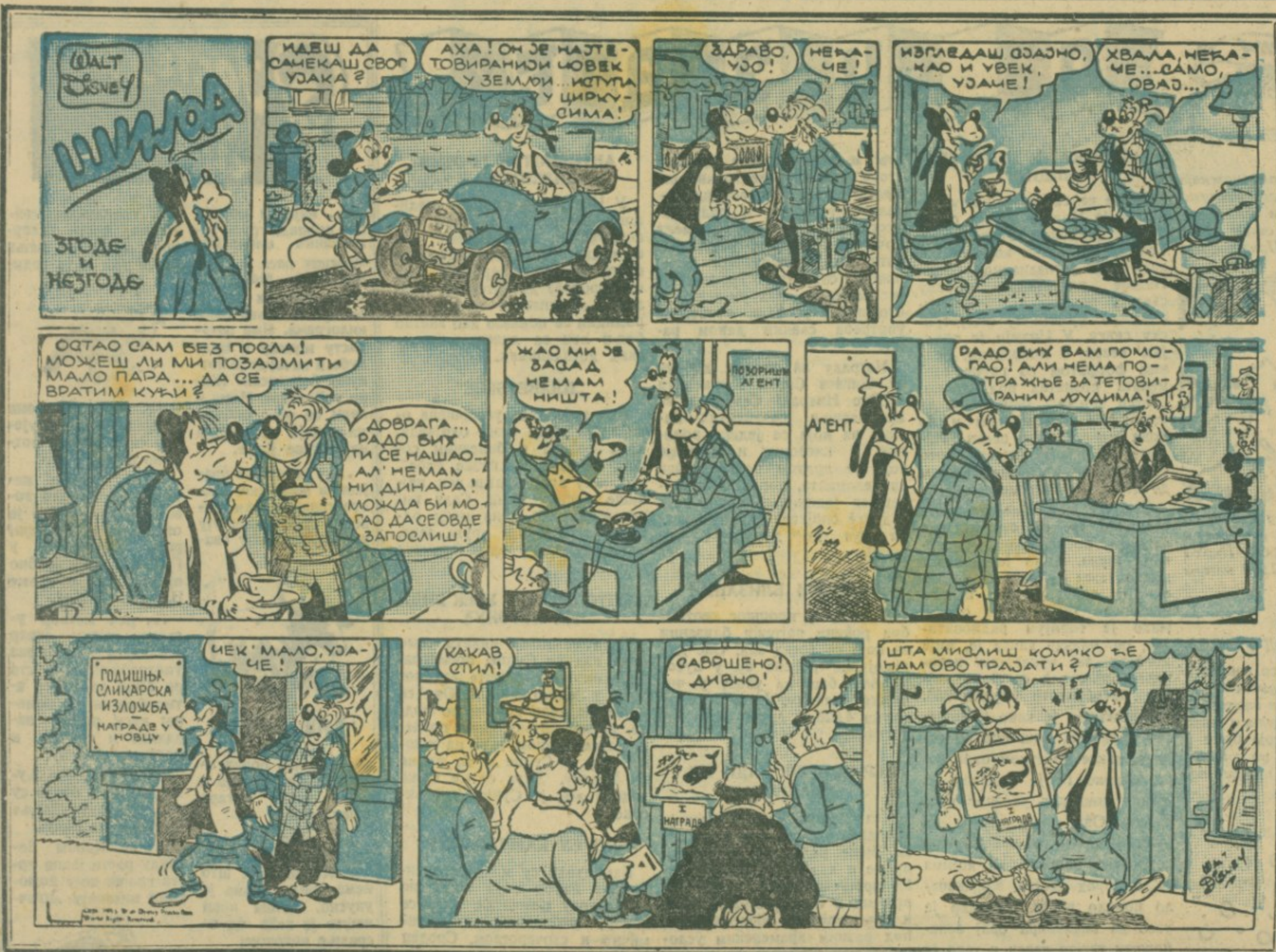
НЕ! ОТВАРА СЕ САМО НА ЈЕДНОЈ СТРАНИ!

НАЈЗАД! СВЕ ЈЕ ГОТОВО!

ДЕЦО, ПЕРИТЕ РУКЕ РУЧАК ЈЕ ГОТОВ! ДЕЦО! ДЕЦО! ХЕЈ, ГДЕ СТЕ?

ГАЈО! РАЈО! ВЛАЈО!

НИЈЕ ШИЈА...

— Слатке су вам девојчице, — вели Белка жени с којом се упозна-ла у парку. — Сигурно су близнакиње?

— Нису.

— Невероватно! А то-лико личе једна на другу!

— Дабоже да личе кад су тројке. Трећа је оста-ла код куће.

НАШЛИ СЕ

Пата: Чула сам да се удала ћерка твога сусе-да. Да ли младенци одго-варају једно другом?

Белка: Потпуно. Сви његови познаници кажу: „Јадна девојка!“, а сви њени познаници: „Јадан младик!“

УЗБУДЉИВ ДОЖИВЉАЈ

Паја се распричао у јед-ном друштву:

— Било је ужасно. Мо-тор не ради, елисе се не окрећу, свуд око нас гу-ста магла, а у резервоару ни капи бензина. Пилот није знао шта ће.

— Па како сте успели да слетите? — питају у-лас узбуђени слушаоци.

— Никако. Нисмо још били ни узлетели!

Који је ОДГОВОР шачан

ВРТИЈЕЉКА је:

стара справа за плетене
платина
лековита трава
река

ЛИСТ „ДОМАВИЦА“ по-
чео је да излази:

1912
1893
1879
1921

ТЕРТУЛИЈА је:

чувена Римљанка
део у једном позоришту
средоземна биљка
покрајина у Француској

ОДГОВОР

ВРТИЈЕЉКА је брдо у
Добрском Селу, близу Цети-
ња, где је у борби с Турци-
ма, у пролеће 1685, славно
позицио херцеговачки хара-
мбаша Баја Пивљанин.

ЛИСТ „ДОМАВИЦА“ је
био орган женског друштва
у Београду од 1879—1914.
Преи предник био је С. Ва-
јаловић. Као месечник поуч-
не садржине, „Домавица“ је
била најчитанији лист у жен-
ским круговима онога вре-
мена.

ТЕРТУЛИЈА је позори-
шна галерија у Шпанији, а
значи и: вечерње друштво,
вечерње посело. Од средине
17 века овако су звани ло-
же у горњем реду у оба
главна мадридска позоришта,
у којима је поглавито седео
образован свет и свештен-
ство. Тада је и мода било
да се студира хришћански
апологет из 2 века Тертули-
јан. Свештеници су обично
у своје проповеди уметали
цитате из његових еписа,
због чега су их од шале на-
зивали тертулијанцима, а
њихова места у позоришту
— тертулијом.

Љубољубивине Малог Џоннија

МОРНАРА
ТОМА ТРАУТА
И КИНЕЗА
ШАНГ-ХИНА

